

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 19/2010 vp

Hallituksen esitys yksityisten alojen työeläkelainsäädännön muuttamiseksi sekä laiksi kansaneläkelain 11 ja 55 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä kesäkuuta 2010 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen yksityisten alojen työeläkelainsäädännön muuttamiseksi sekä laiksi kansaneläkelain 11 ja 55 §:n muuttamisesta (HE 91/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Maritta Hirvi, sosiaali- ja terveysministeriö
- kehityspäällikkö Maijaliisa Takanen, Eläketurvakeskus
- lakimies Marja Laanterä, Kansaneläkelaitos
- lakimies Jarmo Pätäri, Akava ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry sekä Suomen Yrittäjät.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työntekijän eläkelakia, työntekijän eläkelain voimaantulolakia, merimieseläkelakia, merimieseläkelain voimaantulosta annettua lakia, yrittäjän eläkelakia, yrittäjän eläkelain voimaantulosta annettua lakia, maatalousyrittäjän eläkelakia ja maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulosta annettua lakia. Myös kansaneläkelakia ehdotetaan muutettavaksi.

Yksityisten alojen eläkelakeihin lisättäisiin säännökset siitä, kuinka ensisijaisen etuuden kertakorotus vaikuttaisi työeläkkeen määrään. Ensisijainen etuus, johon sisältyy kertakorotus, vähennettäisiin eläkkeestä kertakorotettuna. Eläkkeeseen, josta on jo vähennetty ensisijainen etuus, ei tehtäisi ensisijaisen etuuden vähentämisen tarkistamista pelkästään sen vuoksi, että en-

sisijaisen etuuden tai eläkkeen määrä muuttuu kertakorotuksen vuoksi.

Lisäksi ehdotetaan, ettei työttömyysturvan lisäpäivärahalta 62-vuotiaana varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle siirtyvälle myönnettäisi työeläkettä takautuvasti. Samanlaista muutosta ehdotetaan myös kansaneläkkeeseen.

Säännöstä osa-aikaeläkkeen muuttumisesta osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi eläkkeensaajan täyttäessä 68 vuotta tarkistettaisiin siten, että elinaikakerrointa sovellettaisiin vasta, kun eläkkeensaajalle myönnetään hänen hakemuksensa perusteella vanhuuseläke. Hakemukseen perustuvan vanhuuseläkkeen voisi jatkossa saada, vaikka eläkkeensaaja jatkaisi osa-aikatyötään 68 vuotta täytettyään. Osa-aika-

eläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi muutetun eläkkeen vastuunjakoja muutettaisiin. Työntekijöiden eläkeoikeutta vastaavasti lykätyn vanhuuseläkkeen takautuva myöntäminen yrittäjille ei olisi jatkossa mahdollista.

Työntekijän eläkelakia ehdotetaan muutettavaksi myös työttömyysvakuutusrahaston maksun määrätymisen osalta.

Lisäksi yrittäjän eläkelain voimaannpanosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi siirtymääjäsäännös ennen yrittäjän eläkelain voimaantuloa tapahtuneen yrittäjien eläkelain mu-

kaisen yrittäjätoiminnan huomioon ottamisesta aloittavan yrittäjän alennuksessa. Tällainen yrittäjätoiminta otettaisiin huomioon aloittavan yrittäjän alennuksessa. Yrittäjään, joka on harjoittanut yrittäjätoimintaa ennen vuotta 2001, ei sovellettaisi aloittavan yrittäjän alennusta.

Edellä mainittuihin lakeihin tehtäisiin myös eräitä niiden toimeenpanoa selkeyttäviä tarkistuksia ja myös eräitä puhtaasti teknisiä tarkistuksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla helpotetaan eläketurvan toimeenpanoa. Muutokset ovat pääosin teknisluonteisia, eikä niillä juurikaan ole vaikutusta vakuutettujen eläketurvaan. Eläketurvaa koskevat muutosehdotukset ovat vakuutettujen kokonaiseläketurvan kannalta vähäisiä ja koskevat vain pientä määrää vakuutetuista.

Eläkkeenhakijan kannalta on parannus, ettei elinaikakerrointa jatkossa sovelleta vielä siinä vaiheessa, kun 68-vuotiaan osa-aikaeläke muutetaan osa-aikaeläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi, vaan vasta sitten, kun hänelle myönnetään hakemuksesta varsinainen vanhuuseläke.

Työttömyysturvan lisäpäivärahalla 62-vuotiaana vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle siirtyvälle ei enää jatkossa myönnetä vanhuuseläkettä takautuvasti. Tämä koskee myös kansaneläkelain mukaista vanhuuseläkettä. Varhennusvähentämättömän vanhuuseläkkeen sekä

yrittäjän ja maatalousyrittäjän lykätyn vanhuuseläkkeen takautuvan myöntämisen estäminen saattaa heikentää yksittäisen eläkkeensaajan eläketurvaa silloin, jos hän ei hae eläkettä ajoissa. Valiokunta katsoo, että muutoksesta on tiedotettava tehokkaasti, koska vakuutettu voi hakemalla eläkettä ajoissa itse vaikuttaa siihen, ettei heikennystä tapahdu.

Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Inkeri Kerola /kesk	Tuomo Puumala /kesk
vpj.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Päivi Räsänen /kd
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr	Paula Sihto /kesk
	Maria Guzenina-Richardson /sd	Satu Taiveaho /sd
	Arja Karhuvaara /kok	Lenita Toivakka /kok
	Marjaana Koskinen /sd	Erkki Virtanen /vas.
	Markku Pakkanen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.